

Per què critico un festival de cultura 'txarnega'?

"Mi carro", un dels grans èxits de Manolo Escobar editats per la discogràfica barcelonina Belter

y ese perro muerto en la cuneta y esos albañiles en 'samarreta'... Casi ná

Joan Manuel Serrat

Com que **Brigitte Vasallo** acostuma a invocar experiències personals per legitimar discursos col·lectius, jo faré el mateix (les meves experiències són tan reals com les de qualsevol altre). Quan era petit, els meus tres millors amics eren catalans. Un passava els estius a Galícia. L'altre, a Extremadura. I l'altre, a l'Aragó. A casa, tots tres parlaven castellà. Però les seves famílies estaven molt orgulloses que els nens estudiessin català a l'escola. Ni he sentit mai que tinguéssim cultures separades ni m'ha passat mai pel cap dir-los que se'n vagin al seu país, perquè el seu país és aquest. Amb aquests amics gairebé ja no ens veiem, però no cal dir que me'ls estimo amb bogeria. Per mi són molt més importants que qualsevol bandera.

Tot això que escric són obvietats, però sento la necessitat de treure-ho enfora després d'intentar comprendre els estranys arguments que han dut a muntar, el proper 13 d'abril, el I Festival de Cultura Txarnega a Barcelona. I ho he intentat. A **Vasallo**, que és una de les comissàries de l'esdeveniment, la considero una persona valenta. Però [ha publicat un article a Crític](#) per defensar la iniciativa que, al meu entendre, està ple de fal·làcies. Per començar, divideix les classes treballadores pel seu origen i se sustenta en la clàssica dicotomia de classes benestants catalanoparlants i classe obrera castellanoparlant (si encara creieu en aquesta dicotomia, us convido a passejar pels barris de classe alta de Barcelona, però vull dir els de classe alta-alta).

Després, hi ha el retrat de la Catalunya classista. "Aquest país tan classista", diu l'article. Que els xarnegos van trobar-se amb una societat classista? De ben segur que sí, però amb tota seguretat molt menys que la d'aquelles terres d'on van haver de marxar. Això també hauria de constar en acta, si vol escriure's la història completa de les migracions a la península Ibèrica al segle XX. Per saber on anem hem de saber d'on venim. I devem un respecte infinit a tots aquells que van fugir de la misèria per treballar i fer que els seus fills visquessin millor que ells. Oi que coneixeu un munt d'històries així?

Diu l'article: «'Xarnego' sempre ha estat un insult i, malgrat que se'ns diu un i altre cop que 'això ja no existeix', l'experiència de moltes de nosaltres és que l'insult segueix vigent i molt". Jo mai no l'he fet servir. L'he sentit, sí. I també 'sudaca'. Però d'aquí a dir, com assegura l'article, que a les discussions amb els 'xarnegos' els catalans 'de soca-rel' acaben dient-los 'colons' o 'ves-te'n al teu país', hi ha tot un món. No crec que hagi estat mai un insult generalitzat i diria que va molt de baixa.

No dubto de la bona voluntat dels organitzadors, però em temo que un festival així no té cap sentit social ara i aquí. Pot ser que m'equivoqui, però diria que la cultura xarnega no existeix. Jo reconec la cultura andalusa, la gallega i l'aragonesa, però sospito -i no soc l'únic, us ho puc assegurar- que aquest nou artefacte conceptual no té gaire rigor. I tampoc no puc entendre que una sola persona parli sempre en nom d'un col·lectiu.

Si la cultura popular és inclusiva i diversa, diria que això no ho és. Més aviat al contrari, em sembla que això fomentarà l'estigmatització dels uns i els altres -el d'una cultura, la catalana, que

mai no ha estat hegemònica, i el d'unes classes treballadores vistes com una alteritat-. O, encara pitjor, ajudarà a fer créixer un problema que, per sort, hem pogut mantenir a ratlla entre tots, a peu de carrer, a pesar dels interessos creats. Perquè, contra el que pugui semblar, moltes vegades el nom acaba fent la cosa.